

EMBERI ERŐFORRÁSOK MINISZTERIUMA
Egészségügyi Koordinációért és EU-ügyekért Felelős
Helyettes Államtitkár

Iktatószám : 24728-2/2014/EAHUF

A komplex vizsgáztatás szabályairól szóló 315/2013. (VIII.28.) Korm. rendelet 3.§. (2) bekezdésében foglaltak alapján az alábbi tartalmú szakmai vizsga szóbeli tételt **jóváhagyom.**

Budapest, 2014. április „28”

dr. Páva Hanna

helyettes államtitkár

OKJ azonosítószám	55 723 07
Szakképesítés megnevezése	Geriátriai és krónikus beteg szakápoló
Vizsgatevékenység megnevezése	Szóbeli vizsgatevékenység
Vizsgafeladat megnevezése	Elméleti ismeretek reprodukálása
Vizsgafeladat időtartama	45 perc (felkészülési idő 30 perc, válaszadási idő 15 perc)
Vizsgafeladatok száma	30
Elektronikus elérési út	www.etiped.hu
Készítette	Gyógyszerészeti és Egészségügyi Minőség- és Szervezetfejlesztési Intézet Egészségügyi Emberi Erőforrás Fejlesztési Főigazgatósága
Jogszabályi háttér	Az emberi erőforrások minisztere ágazatába tartozó szakképesítések szakmai és vizsgakövetelményeiről szóló 37/2013. (V. 28.) EMMI rendelet; Az állam által elismert szakképesítések szakmai követelménymoduljairól szóló 217/2012. (VIII. 9.) Kormányrendelet

Emberi Erőforrások Minisztériuma

55 723 07 Geriátriai és krónikus beteg szakápoló

Komplex szakmai vizsga

Szóbeli vizsgatevékenység

A vizsgafeladat megnevezése: Elméleti ismeretek reprodukálása

A vizsgafeladat időtartama: 45 perc (felkészülési idő: 30 perc, válaszadási idő 15 perc)

A vizsgafeladat értékelési súlyaránya: 40 %

A 315/2013. (VIII.28.) Korm. rendelet 3. § (2) bekezdésében foglaltak alapján a szakmai vizsga szóbeli tételét a 24728-2/2014/EAHUF számon kiadom.

2014

GYEMSZI

Egészségügyi Emberi Erőforrások Főigazgatóság

A vizsgafeladat ismertetése:

Központosan összeállított feladatsor, amely a 4. Szakmai követelmények fejezetben megadott szakmai követelménymodulokhoz tartozó témakörök mindegyikét tartalmazza.

A feladatsor első részében találhatóak az 1–30-ig számozott, **A** és **B** feladatot tartalmazó vizsgakérdések. Ezek lesznek a húzótételek.

A második részben található a tanári példány, mely az értékelést segíti.

A tételsor a 37/2013. (V.28.) EMMI rendeletben foglalt szakképesítés szakmai és vizsgakövetelménye alapján készült.

2 / 63

Hitelesítve:

Rauk Edit

mb. főigazgató-helyettes,
GYEMSZI EFF

1. A.

Ismertesse a geriátria fogalmát, jellemzőit!

1. B.

Ismertesse a geriátriai szakápoló dokumentációs tevékenységének részleteit, jelentőségét, jellemzőit!

Hitelesítve:

Rauk Edit

mb. főigazgató-helyettes,
GYEMSZI EFF

2. A.

Ismertesse az öregedéssel kapcsolatos elméletek lényegét!

2. B.

Ismertesse az obstruktív légúti betegségekben alkalmazott inhalációs terápia fajtáit, lényegét!

Hitelesítve:

Rauk Edit

mb. főigazgató-helyettes,
GYEMSZI EFF

3. A.

Beszéljen a geriátriai szakápoló kapcsolattartási és egészségnevelési feladatairól!

3. B.

Ismertesse az oxigénterápia célját, formáit, eszközeit!

Hitelesítve:

Rauk Edit

mb. főigazgató-helyettes,
GYEMSZI EFF

4. A.

Határozza meg a demencia fogalmát, diagnosztikáját, ismertesse a tüneteit és a kezelési lehetőségeket!

4. B.

Vázzon fel a trachea kanülös beteg légúti váladékának jellemzőit! Mi a jelentősége a váladék minőségi vagy mennyiségi változásának?

Hitelesítve:

Rauk Edit

mb. főigazgató-helyettes,
GYEMSZI EFF

5. A.

Csoportosítsa a fizioterápiás eljárásokat, emelje ki a mozgásszervi fájdalomra gyakorolt hatásukat!

5. B.

Ismertesse a cardiovascularis (szív- és érrendszer) rendszer időskori változásait!

Hitelesítve:

Rauk Edit

mb. főigazgató-helyettes,
GYEMSZI EFF

6. A.

Határozza meg a vese időskori rendellenességeinek jellemzőit!

6. B.

Vázolja fel a vizeletkiválasztást befolyásoló tényezőket! Csoportosítsa a vizelet felfogására szolgáló eszközöket!

Hitelesítve:

Rauk Edit

mb. főigazgató-helyettes,
GYEMSZI EFF

7. A.

Helyezze el a Maslowi-szükséglet hierarchiába a vizeletkiválasztást és jellemezze a vizelet mennyiségi eltéréseit!

7. B.

Ismertesse, miről kell tájékoztatni a beteget és hozzátartozóját az inkontinenciával kapcsolatban!

Hitelesítve:

Rauk Edit

mb. főigazgató-helyettes,
GYEMSZI EFF

8. A.

Ismertesse a székletürítés megfigyelésének szempontjait, jellemezze a váladékürítés változásait!

8. B.

Magyarázza el a széklet-mintavétel szabályait!

Hitelesítve:

Rauk Editt

mb. főigazgató-helyettes,
GYEMSZI EFF

9. A.

Hasonlítsa össze a COPD-os és az asztmás betegekre jellemző tüneteket és terápiát!

9. B.

Foglalja össze a geriátriai szakápoló alternatív terápia lehetőségét COPD esetén!

Hitelesítve:

Rauk Edit

mb. főigazgató-helyettes,
GYEMSZI EFF

10. A.

Ismertesse a tüdőrák tüneteit és kezelésének módjait!

10. B.

Ismertesse a trachea/garat leszívás lehetséges szövődményeit, és a légúti minták vételének fajtáit!

Hitelesítve:

Rauk Edit

mb. főigazgató-helyettes,
GYEMSZI EFF

11. A.

Fejtse ki a 65 év feletti pneumonia jellegzetességeit!

11. B.

Ismertesse a geriátriai szakápoló szerepét a pneumonia kialakulásának megelőzésében!

Hitelesítve:

Rauk Edit

mb. főigazgató-helyettes,
GYEMSZI EFF

12. A.

Ismertesse az osteoporosis kialakulására hajlamosító tényezőket!

12. B.

Magyarázza el a geriátriai osztályon felvételre kerülő betegnél a decubitus kockázatfelmérés szükségességét és folyamatát!

Hitelesítve:

Rauk Edit

mb. főigazgató-helyettes,
GYEMSZI EFF

13. A.

Milyen érvek segítségével győzi meg idős, 70 éves betegét inkontinenciájának megfelelő termék használatáról!

13. B.

Jellemezze a vizeletürítő rendszer elváltozásait idős korban!

Hitelesítve:

Rauk Edit

mb. főigazgató-helyettes,
GYEMSZI EFF

14. A.

Csoportosítsa az inkontinencia fajtákat! Ismertesse jellemzőiket!

14. B.

Magyarázza el az idős beteg higiénés szükségletei kielégítésének fontosságát, különös tekintettel a fertőzések megelőzésére!

Hitelesítve:

Rauk Edit

mb. főigazgató-helyettes,
GYEMSZI EFF

16. A.

Mondja el a táplálkozás szükségletének kielégítésére vonatkozó tudnivalókat, ápolói teendőket!

16. B.

Ismertesse az étkezési szokásokat befolyásoló tényezőket és a táplálkozás zavaraival járó állapotokat!

Hitelesítve:

Rauk Edit

mb. főigazgató-helyettes,
GYEMSZI EFF

17. A.

Ismertesse az időskori székletürítési problémák okait a geriátriai szakápoló kompetenciájába tartozó megoldási lehetőségek szempontjából!

17. B.

Ismertesse az időskori fájdalom leggyakrabban előforduló megjelenési formáit, szövődményeit!

Hitelesítve:

Rauk Edit

mb. főigazgató-helyettes,
GYEMSZI EFF

18. A.

Magyarázza meg az idősek nagyfokú látásromlásának következményeit, ismertesse a szemészeti vizsgálat jelentőségét!

18. B.

Foglalja össze az időskorban leggyakrabban előforduló gyomorbetegségeket!

Hitelesítve:

Rauk Edit

mb. főigazgató-helyettes,
GYEMSZI EFF

19. A.

Csoportosítsa és jellemezze az időskorban gyakoribb bőrbetegségeket!

19. B.

Tervezze meg és ismertesse a geriátriai osztályon fekvő idős beteg mozgásterápiás átmozgató torna elemeit!

Hitelesítve:

Rauk Edit

mb. főigazgató-helyettes,
GYEMSZI EFF

20. A.

Jellemezze az idős betegek tanításának feltételeit és sajátosságait!

20. B.

Ismertesse, hogy az idős geriátriai beteg hazabocsátása előtt milyen tanácsot ad a hozzátartozóknak a biztonságos környezet kialakítására!

Hitelesítve:

Rauk Edit

mb. főigazgató-helyettes,
GYEMSZI EFF

21. A.

Elemezze a korosodással megjelenő legjellemzőbb cardiovascularis okokat és annak következményeit!

21. B.

Vázolja fel az ápolási folyamat teendőit, ha betegének ápolási diagnózisa a szív teljesítményének csökkenése!

Hitelesítve:

Rauk Edit

mb. főigazgató-helyettes,
GYEMSZI EFF

22. A.

Foglalja össze az időskori anyagcsere és táplálkozási zavarok okait!

22. B.

Tervezze meg a beteg komfortjának és higiéniás szükségleteinek kielégítését idős betegnél!

Hitelesítve:

Rauk Edit

mb. főigazgató-helyettes,
GYEMSZI EFF

23. A.

Ismertesse a hasnyálmirigy élettanának változásait idős korban, jellemezze a hasnyálmirigy betegségeit!

23. B.

Csoportosítsa és fejtse ki az osztályon fekvő idős beteg légzését segítő eljárásokat!

Hitelesítve:

Rauk Edit

mb. főigazgató-helyettes,
GYEMSZI EFF

24. A.

Ismertesse az időskor degeneratív ízületi betegségeit, kezelési lehetőségeit!

24. B.

Határozza meg a hidroterápiás kezelések lényegét, ismertesse módszereit, előnyeit!

Hitelesítve:

Rauk Edit

mb. főigazgató-helyettes,
GYEMSZI EFF

25. A.

Csoportosítsa és jellemezze a geriátriában alkalmazott speciális gyógyászati segédeszközöket!

25. B.

Sorolja fel a verbális és nonverbális kommunikáció szabályszerűségeit! Magyarázza el a zavarainak leggyakoribb okait idős korban!

Hitelesítve:

Rauk Edit

mb. főigazgató-helyettes,
GYEMSZI EFF

26. A.

Ismertesse a geriátriai beteg ellátásának és ápolásának jogi, etikai és betegbiztonsági szabályait!

26. B.

Jellemezze a decubitust és ellátását fokozatai szerint. Fejtse ki a megelőzésének jelentőségét a geriátriai és krónikus beteg ápolása során!

Hitelesítve:

Rauk Edit

mb. főigazgató-helyettes,
GYEMSZI EFF

27. A.

Vázolja fel a speciális demencia-felmérő skála lépéseinek jellemzőit és az ápolói kompetenciákat!

27. B.

Ismertesse az ápoló gyógyszereléssel, gyógyszerek alkalmazásával kapcsolatos feladatait intézményi és otthoni környezetben!

Hitelesítve:

Rauk Edit

mb. főigazgató-helyettes,
GYEMSZI EFF

28. A.

Ismertesse a stroke-on átesett idős beteg ápolása során végzendő szakápolási feladatokat!

28. B.

Mondja el, a mindennapos beavatkozások során hogyan biztosítaná az aszepszis szabályainak betartását trachea kanüllel rendelkező betegnél a nosocomiális fertőzések kialakulásának megakadályozása céljából!

Hitelesítve:

Rauk Edit

mb. főigazgató-helyettes,
GYEMSZI EFF

29. A.

Milyen szükségletek szerint szervezné meg az osztályon fekvő idős beteg napi tevékenységét?

29. B.

Ismertesse az anus preaternalis-sal rendelkező beteg gondozásával kapcsolatos feladatokat! Milyen életmódbeli tanácsokat adna betegének?

Hitelesítve:

Rauk Edit

mb. főigazgató-helyettes,
GYEMSZI EFF

30. A.

Ismertesse a stroke-n átesett beteg fektetési módjait és mobilizálási feladatokat az ápolási tevékenység során!

30. B.

Jellemezze az idős korban leggyakrabban előforduló alvási zavarokat!

Hitelesítve:

Rauk Edit

mb. főigazgató-helyettes,
GYEMSZI EFF

AZ ÉRTÉKELÉS SZEMPONTJAI

Tanári példány

1. A.

Ismertesse a geriátria fogalmát, jellemzőit!

Kulcsszavak, fogalmak:

- gerontológia – az öregedéssel kapcsolatos ismereteket foglalja össze. Geron=öreg, logosz=tudomány. A humán gerontológia az ember öregedésével foglalkozik.
- biogerontológia: kísérleti elméleti tudomány
- geriátria /idős beteg vizsgálata, komplex, szakértelemhez kötött tevékenység/
- geronto-pszichológia: megóvja az idős szervezetet az ártalmas környezeti hatásoktól
- szociális gerontológia: időseket és az őket körülvevő társadalmi környezetet vizsgálja
- fenntartható egészség, életminőség (fiziológiai, mentális, szociális és spirituális egészség összefüggései)

1. B.

Ismertesse a geriátriai szakápoló dokumentációs tevékenységének részleteit, jelentőségét, jellemzőit!

Kulcsszavak, fogalmak:

- ápolási folyamat: felmérés, diagnózis, tervezés, végrehajtás, értékelés
- ápolási anamnézis, ápolási diagnózis, betegmegfigyelés
- szükségletek hierarchiája (Maslow)

Rauk Edit

mb. főigazgató-helyettes,
GYEMSZI EFF

3. A.

Beszéljen a geriátriai szakápoló kapcsolattartási és egészségnevelési feladatairól!

Kulcsszavak, fogalmak:

- az 1993. évi III. tv. IV. fejezete (Szociális szolgáltatásokat a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról)
- dependens, szociális helyzet, egészségügyi és szociális szféra kettéosztottsága, életminőség
- Európai Tanács ajánlásai

3. B.

Ismertesse az oxigénterápia célját, formáit, eszközeit!

Kulcsszavak, fogalmak:

- oxigén adása a hypoxia tüneteinek és következményeinek megelőzésére, kezelésére
- pulzoximéter, vérgázparaméterek
- légszomj, orrkanül, orrkatéter, maszk, arcmask-rezervoárral
- aerosolmaszk, T-szár, CPAP rendszerek
- oxigénpalack, központi oxigénellátó berendezés, oxigéntartály, oxigén koncentrátor

Hitelesítve:

Rauk Edit

mb. főigazgató-helyettes,
GYEMSZI EFF

5. A.

Csoportosítsa a fizioterápiás eljárásokat, emelje ki a mozgásszervi fájdalomra gyakorolt hatásukat!

Kulcsszavak, fogalmak:

- elektroterápia: kis-közép-nagyfrekvenciás kezelés
- galván és ingeráram kezelések
- szelektív ingeráram-terápia, direkt, indirekt TENS
- hidroterápia, termoterápia, hidegterápia, melegkezelés
- magnetoterápia, interferenciakezelés, mechanoterápia
- ultrahang-terápia, balneoterápia

5. B.

Ismertesse a cardiovascularis (szív- és érrendszer) rendszer időskori változásait!

Kulcsszavak, fogalmak:

- hypertonia, koszorúér-betegség, szívelégtelenség
- stroke, hyperlipidémia, mozgásszegény életmód
- subendocardialis ischaemia, interstitialis fibrosis
- endothelialis diszfunkció, balkamra hypertrophia, diastolés szívelégtelenség és pitvari fibrilláció

Rauk Edit

6. A.

Határozza meg a vese időskori rendellenességeinek jellemzőit!

Kulcsszavak, fogalmak:

- 50 éves kor felett 10 évenként 0,5 cm-rel csökken a veseméret (30-80 év között 20-40%-kal). 30-40%-kal csökken a funkcionáló glomerulusok száma, nő a működésképtelenség, bazalmembrán megvastagszik
- diuretikumok okozta hyponatraemia (20-30%)
- hyperkalaemia, időskori szindróma, normovolaemias
- hyponatraemia-diuretikum, posztoperatív állapotot követően
- vesekő, akut tubulointerstitialis nephritis, bacteriuria

6. B.

Váolja fel a vizeletkiválasztást befolyásoló tényezőket! Csoportosítsa a vizelet felfogására szolgáló eszközöket!

Kulcsszavak, fogalmak:

- életkori sajátosságok, hólyag úrtartalma, tágulékonysága
- az izomtónus állapota, gyengülés, inkontinencia
- egyes betegségek – diab. mell. szindróma
- sebészeti beavatkozások
- gyógyszerek, pszichés tényezők, folyadék bevitel
- diagnosztikus vizsgálatok
- ágytálcák, vizelődények, pelenka, pelenkanadrág, egészségügyi betét, szoba WC

Rauk Edit

mb. főigazgató-helyettes,
GYEMSZI EFF

7. A.

Helyezze el a Maslowi-szükséglet hierarchiába a vizeletkiválasztást és jellemezze a vizelet mennyiségi eltéréseit!

Kulcsszavak, fogalmak:

- napi vizeletürítés = diuresis 500-2400 ml
- bő vizelet (polyuria) 2500 ml felett
- vizelet mennyisége csökken (oliguria) 100-400 ml
- vizeletkiválasztás megszűnése (anuria) 100 ml alatt
- vizeletcsepegés (ischuria paradoxa) cseppekben ürül
- nagy mennyiségű éjszakai vizeletürítés (nycturia)
- Maslowi szükséglet: fiziológiás szükséglet része

7. B.

Ismertesse, miről kell tájékoztatni a beteget és hozzátartozóját az inkontinenciával kapcsolatban!

Kulcsszavak, fogalmak:

- inkontinencia: vizeletürítés feletti kontroll elvesztése
- a Nemzetközi Inkontinencia Társaság (IAC) szerint: húgycsővön át történő akaratlan vizeletvesztés, amely váratlan helyen és időben következik be, ezáltal szociális, higiénés problémákat okoz
- kockázati tényezők

Rauk Edit

mb. főigazgató-helyettes,
GYEMSZI EFF

9. A.

Hasonlítsa össze a COPD-os és az asztmás betegekre jellemző tüneteket és terápiát!

Kulcsszavak, fogalmak:

- alapvető jellemző: a maximális kilégzési levegőáramlás nem, vagy csak részlegesen reverzibilis csökkenése, szemben a reverzibilis asthmával
- rohamokban jelentkező nehézlégzés, dohányzás, 7-8 évtizedben tetőzik, légzésfunkciós vizsgálat, vérgázelemzés, mellkas röntgen vizsgálat
- terápia: hörgőtágítók, szteroidok, antibiotikumok, köptetők, oxigénkezelés, légzésrehabilitáció, influenza és pneumococcus elleni védőoltások, enzimpótlás

9. B.

Foglalja össze a geriátriai szakápoló alternatív terápia lehetőségét COPD esetén!

Kulcsszavak, fogalmak:

Alternatív terápia:

- táplálkozás: friss gyümölcsök (alma, körte) véd a COPD-tól
- flavonoidok (katekin, flavonol, flavon)
- immobilitás: légzési munka fokozódik, terhelhetőség csökken!
- mozgás, gyógytorna, életmódbeli változások – a hashajtással szemben
- fektetési módok, friss levegő szerepe – helyes légzéstechnika

Hitelesítve:

Rauk Edit

mb. főigazgató-helyettes,
GYEMSZI EFF

10. A.

Ismertesse a tüdőrák tüneteit és kezelésének módjait!

Kulcsszavak, fogalmak:

1. primer tumorról összefüggők
2. mellkasi terjedéssel összefüggők
3. távoli metastasisokkal összefüggők
4. paraneoplasticus szindrómával kapcsolatos
 - lokális-szisztémás: köhögés, fogyás, nehézlégzés, mellkasi fájdalom, vércöpiés, csontfájdalom, dobverőujj, láz, gyengeség, vena cava superior szindróma, nyelési nehézség, sípolás és stridor
 - műtéti, sugár, kemo, kombinált, alternatív
 - 5 éves túlélési arány 14%-os

10. B.

Ismertesse a trachea/garat leszívás lehetséges szövődményeit, és a légúti minták vételének fajtáit!

Kulcsszavak, fogalmak:

- hypoxia, szöveti sérülés, trauma, vérzés, aspiráció, laryngospasmus
- bronchospasmus, apnoe, atelectasia, pneumothorax, fertőzés, hányás, vagustónus fokozódása, szívritmuszavar, ingadozó vérnyomás, fájdalom, szorongás, diszkomfort érzés
- torokváladék, nasopharyngealis mintavétel, köpet, tracheaváladék

Hitelesítve:

Rauk Editt

mb. főigazgató-helyettes,
GYEMSZI EFF

11. A.

Fejtse ki a 65 év feletti pneumonia jellegzetességeit!

Kulcsszavak, fogalmak:

- oropharyngealis flóra microaspiratioja, gram negatív baktériumok, vírusok
- a pneumonia a terminális bronchiolusoktól distalisan elhelyezkedő tüdőparenchyma heveny, infectios gyulladása
- világszerte a hatodik leggyakoribb halált okozó fertőző betegség
- szövődményei: nyelési mechanizmus hanyatlása, kolonizáció, cseppfertőzés, reflux, legionella

11. B.

Ismertesse a geriátriai szakápoló szerepét a pneumonia kialakulásának megelőzésében!

Kulcsszavak, fogalmak:

- egészséges életmódra nevelés, dohányzás elhagyása, altatószerek mellőzése, helyes fektetés, szellőztetés, fekvőbeteg mobilizálása
- védőoltások jelentőségének ismertetése
- cseppfertőzés kivédésének lehetősége, helyes légzési technika gyakoroltatása, folyamatos obszerváció

Hitelesítve:

Rauk Edit

mb. főigazgató-helyettes,
GYEMSZI EFF

12. A.

Ismertesse az osteoporosis kialakulására hajlamosító tényezőket!

Kulcsszavak, fogalmak:

- genetika: női nem, kaukázusi-ázsiai származás, törésre pozitív családi anamnézis, anamnézisben csonttörés, kis tömeg, soványság, késői menarche, korai menopauza
- esési hajlamot fokozó: rosszul kezelt hypertonia, diabetes mellitus, látászavarok, altatók szedése, nem megfelelő lakókörnyezet
- életmóddal összefüggő: alkoholfogyasztás, dohányzás, immobilizáció, alacsony kalcium és D vitamin bevitel, túl sok fehérje fogyasztása
- hormonális: ösztrogén hiány
- krónikus betegségek: hyperthyreosis, rheumatoid arthritis, Cushing-szindróma, májvese betegség
- gyógyszerek: glukokortikoidok, anticonvulansok, lithium, throxin, heparin, cytostaticum

12. B.

Magyarázza el a geriátriai osztályon felvételre kerülő betegnél a decubitus kockázatfelmérés szükségességét és folyamatát!

Kulcsszavak, fogalmak:

- Skálák:
 - Braden: szenzitivitás, specificitás
 - Norton: szenzitivitása alacsonyabb, specificitása nem különbözik
- Magyarországon a Norton elterjedtebb, mint a Braden
- prevenció, kockázati újrafelmérés
- önálló ápolói kompetencia, 6-24 óra rizikófelmérés
- nyomás minimalizálása - antidecubitor matracok

Rauk Edit

mb. főigazgató-helyettes,
GYEMSZI EFF

13. A.

Milyen érvek segítségével győzi meg idős, 70 éves betegét inkontinenciájának megfelelő termék használatáról!

Kulcsszavak, fogalmak:

- inkontinencia fogalma, inkontinencia betétek, pelenka nadrág, kondom-katéter, penis zacskó, pubic pressure urinal / szeméremtestre támaszkodó vizelőrendszer
- életminőség, fertőzés megelőzés, decubitus prevenció

13. B.

Jellemezze a vizeletürítő rendszer elváltozásait idős korban!

Kulcsszavak, fogalmak:

- benignus prostata hypertrophia: leggyakoribb, gyógyszeres terápia
- prostatarák, PSA, biopszia, műtét
- hólyagrák, nő-férfi arány 1:3, műtét, immun-kemoterápia, radikális műtét (cystectomy+hólyagképzés)
- idős nők hólyagpanaszai, vizelet inkontinencia

Rauk Edit

mb. főigazgató-helyettes,
GYEMSZI EFF

14. A.

Csoportosítsa az inkontinencia fajtákat! Ismertesse jellemzőiket!

Kulcsszavak, fogalmak:

- stressz inkontinencia: obesitas, külső-belső sphincter funkciója, ösztrogénhiány, húgycsőmucosa sorvadás, urethra hypermobilitás
- késztetéses (urge) inkontinencia: primer, idiopathiás, hólyag másodlagos szimptomatikus károsodása, szenzoros, motoros, SM, Parkinson szindróma, diabetes neuropathia, cerebralis vagy spinalis daganat
- reflex inkontinencia: reflexpályák sérülése
- túlfolyásos inkontinencia: totál retentio után

14. B.

Magyarázza el az idős beteg higiénés szükségletei kielégítésének fontosságát, különös tekintettel a fertőzések megelőzésére!

Kulcsszavak, fogalmak:

- alapvető emberi szükséglet, holisztikus ápolás
- mozgásképtelenség, hiányos táplálkozás, nedves bőrfelület, érrendszeri elégtelenség, bőr érzékszervi funkciójának károsodása, külső behatások, egyéni igények, nosocomialis fertőzés

Hitelesítve:

Rauk Edit

mb. főigazgató-helyettes,
GYEMSZI EFF

15. A.

Értelmezze a típusos időskori sérüléseket és megelőzési lehetőségeiket!

Kulcsszavak, fogalmak:

- koponyasérülések – agyállomány sorvadása – tág liquorterek – heveny térszűkületek – elhúzódva jelentkeznek
- gerincsérülések – hyperextenziós, flexiós, osteoporózis
- mellkasi sérülések – bordatörések, folyadékgyülem
- hasi sérülések – lép- véralvadási zavarban – tápcsatorna nystúrái – CT
- medence-csípőtáji törések: halálos szövődmény 50%-a, magára hagyva halálos combnyaktörés
- felső végtag sérülések
- proximális humerusvég törései – állományuk porotikus, csuklótörések
- betegbiztonság, vitaminok, szűrővizsgálatok, Ca+D vitamin, mozgás, biztonságos környezet

15. B.

Mondja el a pihenés és alvás szükségletének kielégítését segítő ápolási feladatokat!

Kulcsszavak, fogalmak:

- alapvető szükséglet, kényelem biztosítása, fürdetés, masszázs, lefekvés szokások figyelembe vétele, relaxációs technikák alkalmazásának megtanítása
- biztosítsunk kényelmes környezetet, fény és zaj szabályozása, magas protein tartalmú ételek

Hitelesítve:

Rauk Edit

mb. főigazgató-helyettes,
GYEMSZI EFF

16. A.

Mondja el a táplálkozás szükségletének kielégítésére vonatkozó tudnivalókat, ápolói teendőket!

Kulcsszavak, fogalmak:

- étkezés segítése, sz.e. etetés
- mesterséges táplálás (szondatáplálás)
- folyadékbevitel megfigyelése, segítése
- dokumentálás
- speciális diéták alkalmazása

16. B.

Ismertesse az étkezési szokásokat befolyásoló tényezőket és a táplálkozás zavaraival járó állapotokat!

Kulcsszavak, fogalmak:

- egészségi állapot, kulturális, vallási és etnikai háttér
- egyéni preferenciák (vegetariánus)
- pszichoszociális megfontolások, pl. anyagi helyzet, stressz
- alkohol és gyógyszer
- kor és fejlettség
- zavar: status post operationem, daganatos betegségek, sugár terápia, immobilitás, anorexia, obesitas

Rauk Edit

mb. főigazgató-helyettes,
GYEMSZI EFF

17. A.

Ismertesse az időskori székletürítési problémák okait a geriátriai szakápoló kompetenciájába tartozó megoldási lehetőségek szempontjából!

Kulcsszavak, fogalmak:

- időskori táplálkozási zavar, gyakori gyógyszer-mellékhatás
- rendkívül rotszegény, kevés táplálék, elégtelen folyadékbevitel
- D-vitamin készítmények, antidepresszánsok, narkotikumok, gyulladáscsökkentők, vaskészítmények
- immobilitás, depresszió, zavartság
- Parkinson-betegség, hypothyreosis, diabetes mellitus
- mechanikus akadályozottság
- megoldás: rostúsabb táplálkozás, fizikai aktivitás fokozása, hasizomgyakorlatok megtanítása ágyban, hasfalon keresztül bélmasszázs, rectalis ingerlés, beszáradt széklet eltávolítása

17. B.

Ismertesse az időskori fájdalom leggyakrabban előforduló megjelenési formáit, szövődményeit!

Kulcsszavak, fogalmak:

- degeneratív arthritis
- tumor okozta fájdalom
- herpes zooster okozta neuralgia
- perifériás neuropathia (diabetes következménye)
- perifériás érszűkület kiváltotta ischaemias fájdalom
- szövődmény: depresszió, szociális izoláció, alvászavar, mozgászavar, mozgáskorlátozottság, dekoncionáltság, az életminőség nagymértékű romlása

Rauk Edit

19. A.

Csoportosítsa és jellemezze az időskorban gyakoribb bőrbetegségeket!

Kulcsszavak, fogalmak:

- degeneratív, infectiosus, tumoros
- diagnózis: bőrtünetek, panaszok, laboratóriumi, morfológiai vizsgálatok
- 1. praecancerosisek: keratosis solaris, morbus Bowen, lentigo maligna
- 2. hám malignus daganatai: carcinoma basocellulare, carcinoma spinocellulare
- 3. benignustumorok: rubin naevus, keratosis seborrhoica, xanthelasma papebrarum
- 4. elastosisok: elastosis, cutis rhomboidalis, nuchae
- 5. fertőző ágensek okozta: intertrigo, erosio interdigitalis pedis, onychomycosis, erythrasma, erysipelas, cellulitis, mycosisok, scabies, herpes zooster
- egyebek: bullosus pemphigoid, pruritus, seborrhoeas dermatitis, rosacea, stasis ulcus, onychodystrophiák

19. B.

Tervezze meg és ismertesse a geriátriai osztályon fekvő idős beteg mozgásterápiás átmozgató torna elemeit!

Kulcsszavak, fogalmak:

- Átmozgató torna elemei:
- 1. nyak: flexio, extensio, lateralis flexio, rotatio
- 2. váll: flexio és extensio, abductio és adductio, kifelé-befelé forgatás
- 3. váll-könyök-alkar: circumductio, flexio és extensio, supinatio és pronatio
- 4. hüvelykujj-oppositio, flexio, ujjak-flexio, boka, lábfej, csípő, térd

Hitelesítve:

Rauk Edit

mb. főigazgató-helyettes,
GYEMSZI EFF

20. A.

Jellemezze az idős betegek tanításának feltételeit és sajátosságait!

Kulcsszavak, fogalmak:

- a tanulás szükségességének felfogása eredményez energia ráfordítást
- fontos az időzítés
- mérjük fel értékeit, érdeklődési körét, tevékenységeit, életstílusát
- felmérni ismeretei pontosságát
- minden lehetőség felhasználása az egészségnevelésre
- egyszerű információkkal kezdeni, folytassuk a bonyolultabbal
- csak a legfontosabbakat tanítsuk
- családtagokat is vonjuk be
- kellemes környezetben, bízson oktatójában, adjunk lehetőséget visszacsatolásra
- bátorítsuk, dicsérjük

20. B.

Ismertesse, hogy az idős geriátriai beteg hazabocsátása előtt milyen tanácsot ad a hozzátartozóknak a biztonságos környezet kialakítására!

Kulcsszavak, fogalmak:

- akadályok megszüntetése: szőnyegek, útban lévő bútorok, kifényesített padló, visszaverődő erős fény, sötét helyiség
- biztosítani szükséges: megfelelő világítás, éjszakai lámpa a fürdőszobában, csúszásgátló kád, kapaszkodók, szék a kádnál, WC emelő
- ellenőrizni szükséges: konnektor, radiátor hőmérséklete, éghető anyag használata, kályha biztonságos használata, csengő, telefon hangereje

Rauk Edit

mb. főigazgató-helyettes,
GYEMSZI EFF

21. A.

Elemesse a korosodással megjelenő legjellemzőbb cardiovascularis okokat és annak következményeit!

Kulcsszavak, fogalmak:

- aorta-, nagy artériák falának rugalmassága csökken, compliance-, disztenzibilitás csökken, nagyobb systolés nyomás, bal kamra munkája növekszik
- következmények: izolált systolés hypertonia, balkamra-terhelés, balkamra systolés elégtelensége
- kevesebb nyitott kapilláris, romló szöveti áramlás

21. B.

Vázolja fel az ápolási folyamat teendőit, ha betegének ápolási diagnózisa a szív teljesítményének csökkenése

Kulcsszavak, fogalmak:

- a szív pumpáló munkájának elégtelensége, meghatározó jellemzők alapján (változó vérnyomáseredmény, kimerültség, a bőr és nyálkahártya színének megváltozása, nyugtalanság, hideg-nyirkos bőr, légzési zörejek, csökkent perifériás pulzusszám, kevés vizelet, ritmuszavar)
- az ápolási folyamat tervezése, kivitelezése (gyógyszerek beadása, labor vizsgálatok, pulzusszám ellenőrzés 1-1 percig, jelentős változást az orvosnak jelezni, vérnyomás ellenőrzés, EKG készítés, betegtájékoztató) értékelése

Rauk Edit

mb. főigazgató-helyettes,
GYEMSZI EFF

22. A.

Foglalja össze az időskori anyagcsere és táplálkozási zavarok okait!

Kulcsszavak, fogalmak:

- energiaszükséglet csökken a fizikai aktivitás és a metabolikus ráta csökkenése miatt, éhségérzet-étvágy csökken, hiánybetegségek, kóros soványság, tápláltság
- másodlagos okok: hiányos fogazat, neurológiai okok, időskori depresszió, mozgás-szervi elváltozások, financiaális okok
- szomjúságérzet csökken, exsiccosis, gyógyszerek következményei, optimális fehérje-szénhidrát-zsír bevitel, folyadékfogyasztás, megfelelő sóbevitel

22. B.

Tervezze meg a beteg komfortjának és higiéniés szükségleteinek kielégítését idős betegnél!

Kulcsszavak, fogalmak:

- segítségnyújtás: fürdetés, hajmosás, lábápolás, száj- és fülápolás
- megfelelő hőmérséklet biztosítása
- biztonságos környezet
- eszközök előkészítése
- szeméremérintés figyelembe vétele
- bőrelváltozások ellenőrzése
- a beteg állapotának folyamatos ellenőrzése

Hitelesítve:

Rauk Edit

mb. főigazgató-helyettes,
GYEMSZI EFF

24. A.

Ismertesse az időskor degeneratív ízületi betegségeit, kezelési lehetőségeit!

Kulcsszavak, fogalmak:

- leggyakoribb mozgásszervi megbetegedések, patológiai elváltozás, mozgásra jellemző ízületi fájdalom, funkcionális károsodás, porcupisztulás, lokális, generalizált (primer)
- secunder arthrosisok: anatómiai eltérés, metabolikus, endokrin háttér, trauma, gyulladásos betegségek, csontbetegségek
- fizioterápia, mozgásterápia

24. B.

Határozza meg a hidroterápiás kezelések lényegét, ismertesse módszereit, előnyeit!

Kulcsszavak, fogalmak:

- felhajtóerő, közegellenállás, hidrosztatikai nyomás, megfelelő hőmérséklet
- fürdőkezelések (hidrotermoterápia), leöntések, lemosások, borogatások
- hidromechanoterápia: tangenter, subaqualis torna
- eszközei: úszódeszka, vízi súlyzó
- előnyei: helyes testtartás kialakítása, ízületek stabilitása, testsúly relatív csökkent, ezért nem terheli a gerinc- és nagyízületeket

Hitelesítve:

Rauk Edit

mb. főigazgató-helyettes,
GYEMSZI EFF

25. A.

Csoportosítsa és jellemezze a geriátriában alkalmazott speciális gyógyászati segédeszközöket!

Kulcsszavak, fogalmak:

- testsúly, mozgáskoordináció, erőkifejtés, szélesalapú alátámasztás, stabilitás
- mozgás hatása a szervezetre: súlyelosztás, súlypont
- segédeszközök biztonságos alkalmazása (párnák, tenyérbe helyezett tekercs, homokzsák, lábtámasz, ágytámasz, oldalkorlátok, trapézkorlát, korlátok)
- mozgást segítő eszközök: járókeretek, járóbotok, mankók, tolószékek
- betegemelőben érezze biztonságban magát
- balesetek kivédését oktatni kell!

25. B.

Sorolja fel a verbális és nonverbális kommunikáció szabályszerűségeit! Magyarozza el a zavarainak leggyakoribb okait idős korban!

Kulcsszavak, fogalmak:

- gyógyászati kapcsolat: tájékozódás, bizalom kiépítése, probléma cél meghatározása, a szerep tisztázása, a kontaktus kiépítése, munka befejezés
- kommunikációs eszközök megfelelő használata – melegség, őszinteség, nyíltság, hiteleség, empátia, támogató rendszer
- nonverbális: üzenetközvetítés szavak nélkül: arckifejezés, testtartás, járásmód, a kéz gesztikulációja, hangnem, elhelyezkedés, távolság, érintés, külső megjelenés, élnétség mértéke
- segít értelmezni a szóbeli üzeneteket

Rauk Edit

26. A.

Ismertesse a geriátriai beteg ellátásának és ápolásának jogi, etikai és megbíztsági szabályait!

Kulcsszavak, fogalmak:

- egészségügyi ápolási dokumentáció, betegtájékoztatás, kapcsolattartás
- önrendelkezés, betegjogi képviselet, egészségfejlesztés, a szolgáltatások igénybevétele feltételei, lehetőségei
- betegjogok

26. B.

Jellemezze a decubitust és ellátását fokozatai szerint. Fejtse ki a megelőzésének jelentőségét a geriátriai és krónikus beteg ápolása során!

Kulcsszavak, fogalmak:

- decubitus: nyomás hatására létrejött, körülírt szövetelhalás
- stádiumainak jellemzői
- keringés romlása
- idős kori általános állapot változásai
- nosocomialis megbetegedés
- betegfektetés helyes módjának megválasztása
- kényelmi eszközök alkalmazása, prevenciós matrac alkalmazása
- beteg bőrének tisztán, szárazon tartása

Rauk Edit

mb. főigazgató-helyettes,
GYEMSZI EFF

27. A.

Vázolja fel a speciális demencia-felmérő skála lépéseinek jellemzőit és az ápolói kompetenciákat!

Kulcsszavak, fogalmak:

- az idő érzékelése
- a hely érzékelése
- fogalmak megjegyzése
- figyelem
- emlékezet
- nyelv
- parancs
- olvasás
- írás
- másolás
- Elért pontok száma összesen: 30

27. B.

Ismertesse az ápoló gyógyszereléssel, gyógyszerek alkalmazásával kapcsolatos feladatait intézményi és otthoni környezetben!

Kulcsszavak, fogalmak:

- együttműködésének megnyerése, eredményes, ismerje betegségét
- életminőségre gyakorolt hatását, kezelés hatásait, mellékhatásait
- kezelés elhagyásának következményeit
- figyelni: életkor, állapot, értelmi szintjét
- gyógyszerdózis pontos betartásának fontossága
- gyógyszerinterakció

Rauk Edit

mb. főigazgató-helyettes,
GYEMSZI EFF

28. A.

Ismertesse a stroke-on átesett idős beteg ápolása során végzendő szakápolási feladatokat!

Kulcsszavak, fogalmak:

Ápolói feladatok korai, petyhüdt szakban:

- petyhüdt izomzat – inaktivitás következményeinek, szövődményeinek megelőzése – helyes testhelyzetben fektetés (félig ülő)
- nyelészavar – megfelelő mennyiségű táplálék bevitele szájon át – szondatáplálás
- beszédzavar – tudjak kommunikálni a beteggel – alakítsuk beszédünket a beteg állapotának megfelelően
- érzékkiesés – decubitus, kontrakturák megelőzése – két óránként mobilizálás, decubitus kezelés

Ápolói feladatok spasztikus szakban:

- hemiplegia – az inaktivitás szövődményeinek megelőzése, aktivitás fejlesztése – helyzetváltoztatás, kényelmi eszközök, tornagyakorlatok
- spasztikus izomzat – decubitus, kontraktúra megelőzése – passzív ízületi átmozgatás, reflexgátló helyzet, decubitus ellátás, speciális fektetési módszerek
- táplálkozási nehézség – megfelelő mennyiségű táplálék – étkezések segítése, speciális evőeszközök, türelem
- aphasia – kommunikáció fejlesztése – alakítsuk a beszédet a beteg állapotának megfelelően
- rehabilitáció

28. B.

Mondja el, a mindennapos beavatkozások során hogyan biztosítaná az aszepszis szabályainak betartását trachea kanüllel rendelkező betegnél a nosocomiális fertőzések kialakulásának megakadályozása céljából!

Kulcsszavak, fogalmak:

- higiénés kézfertőtlenítés a beavatkozás kivitelezése előtt
- eszköz-beteg előkészítése, tájékoztatás
- betegparaméterek, kivitelezés, beavatkozás dokumentálása
- megfelelő technikájú leszívás, megfelelő ideig tartó
- leszívókatéter levezetése a megfelelő mélységig
- váladék jellemzői – elváltozás esetén orvosnak jelenteni

Hitelesítve:

Rauk Edit

mb. főigazgató-helyettes,
GYEMSZI EFF

29. A.

Milyen szükségletek szerint szervezné meg az osztályon fekvő idős beteg napi tevékenységét?

Kulcsszavak, fogalmak:

- testi, szellemi és lelki egészségét: olyan jól és hosszan, amennyire csak lehetséges megtartani
- felelősségteljes életvezetés biztosítása
- az idős embert személyiségében megerősíteni
- személyes és szociális területen segítséget nyújtani
- személyes tanácsadás
- beszélgetés, kapcsolattartás biztosítása, felolvasás-olvasás, rádióhallgatás, közreműködés a beteg aktivizálásában, csoportmunkába való bevonás

29. B.

Ismertesse az anus preaternalis-sal rendelkező beteg gondozásával kapcsolatos feladatokat! Milyen életmódbeli tanácsokat adna betegének?

Kulcsszavak, fogalmak:

- táplálkozás /változatos, ugyanabban az időben, napi 5-6x, többször keveset
- kerülje az apró magvas gyümölcsöket, durva rostokat, puffasztó ételeket/
- székletrendezés
- nagy lelki megterhelés kerülése
- aktívnak maradni
- gumírozott ruha viselése ajánlott

Rauk Edit

mb. főigazgató-helyettes,
GYEMSZI EFF

30. A.

Ismertesse a stroke-n átesett beteg fektetési módjait és mobilizálási feladatokat az ápolási tevékenység során!

Kulcsszavak, fogalmak:

- petyhüdt szakban: félig ülő helyzetben, aspiráció veszélye miatt
- bénulás petyhüdt szakja: az érintett oldali kart, vállövet alátámasztjuk, a kart kirotációban, abdukcióban, szupinációban
- térd, boka flexioban rögzítve
- bokát kívülről, esetleg sarok alatt megtámasztva
- bénulás spasztikus szakja: stabil oldalfekvés, de a kar behajlítva a mellkas előtt, mindkettő és a felső alátámasztva
- térd alátámasztott
- hanyatt fekvés, karok könyökben behajlítva, a tenyerek a fej alatt, vagy közelében
- térd behajlítva, sarok alátámasztva
- ápolói feladat két óránként mobilizálni, átmozgatni

30. B.

Jellemezze az idős korban leggyakrabban előforduló alvási zavarokat!

Kulcsszavak, fogalmak:

- éjjeli álmatlanság – bioritmus felborul: nappal aluszékony, melyek okai a beteg állapota és a környezeti feltételek
- életkorfüggő változások: alvás szerkezete, alvás mélysége, mentális zavarok, fizikai, belgyógyászati zavarok, intézeti elhelyezésből fakadó problémák, ingerszegénység, gyógyszerhatások-mellékhatások

Rauk Edit

mb. főigazgató-helyettes,
GYEMSZI EFF

